

دستورالعمل نحوه تأسیس، اداره و انحلال
مراکز مشاوره و خدمات روانشناختی
تخصصی کودکان با نیازهای ویژه
۱۳۹۹

سازمان بهزیستی کشور

مرکز توسعه پیشگیری
دفتر مشاوره و امور روانشناختی

به نام خداوند حکیم

نظر به اینکه مطابق بند ۶ ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت مصوب ۸۰/۱۱/۲۷ مجلس شورای اسلامی و جزء ۸ بند پ ماده ۵۷ احکام دائمی برنامه ششم توسعه کشور، صدور پروانه فعالیت برای ایجاد مراکز خدمات مشاوره اجتماعی و روان‌شناختی اجتماعی و همچنین کلینیک‌های روانشناسی بر عهده سازمان بهزیستی کشور می‌باشد؛ این دستورالعمل جهت اجرایی شدن مفاد فوق و آیین‌نامه‌های آن و بند ۶ آیین‌نامه داخلی ماده ۲۶ مصوب ۱۳۹۵ شورای معاونین سازمان بهزیستی، توسط دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی مرکز توسعه پیشگیری سازمان بهزیستی کشور تهیه شده است و مبنای کار بهزیستی استان‌ها و کمیسیون‌های صدور پروانه در استان‌ها خواهد بود.

با گذشت قریب به یک دهه از تدوین و ابلاغ دستورالعمل تاسیس مراکز مشاوره عمومی در سال ۱۳۸۵ و بازنگری آن در سال ۱۳۹۱ که دستورالعمل مراکز مشاوره تخصصی نیز در بخشی از آن دیده شده بود، پس از دریافت بازخوردهای متعدد از استان‌ها و با توجه به سیاست دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی، بازنگری دستورالعمل‌ها در دستور کار قرار گرفت. به همین منظور کمیته مراکز و دفاتر مشاوره تخصصی کودکان با نیازهای ویژه در دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی تشکیل گردید و جلسات متعددی در ساعات متمادی با حضور کارشناسان دفتر و اساتید مجرب دانشگاهی برگزار گردید و بر روی مفاد دستورالعمل بحث و تبادل نظر شد.

ثمره این جلسات، بازنگری جامع در مفاد دستورالعمل مذکور است. مزیت این دستورالعمل بر نسخه قبلی آن است که خلأهای قبلی برطرف گردیده و بویژه ملاک صدور پروانه فعالیت، تنها مدرک تحصیلی نیست، بلکه مجموعه امتیازات فرد جهت صدور مجوز در نظر گرفته می‌شود.

با تاکید بر اینکه هر انسانی از جایگاه ویژه‌ای برخوردار است و تفاوت‌های درون‌فردی و بین‌فردی می‌تواند جلوه‌های ویژه‌ای را در گستره زمانی منعکس کند، ضروری است تا گروه کودکان با نیازهای ویژه را به‌عنوان کودکانی در نظر بگیریم که تفاوت‌های قابل توجه درون‌فردی و بین‌فردی را نشان می‌دهند و از نیازهای ویژه‌ای در زمینه‌های روان‌شناختی و آموزشی برخوردارند.

از این‌رو کودکان با نیازهای ویژه با تاکید بر هوشبهر، گروه کودکان تیزهوش، خلاق و ممتاز را از یکسو و گروه کودکان کم‌توان ذهنی یا اختلال تحول ذهنی را از سوی دیگر دربر می‌گیرد. از طرف دیگر، آسیب‌های وارده که می‌تواند محدودیت‌های

قابل توجهی را ایجاد کند، کودکان با آسیب شنوایی یا آسیب بینایی (آسیب‌های حسی) و آسیب‌های حرکتی (فلج و...) را شامل می‌شود.

همچنین در گروه‌های کودکان، کودکان با اختلالات طیف اوتیسم، اختلالات ویژه یادگیری، اختلالات رفتاری از قبیل بی‌اعتنایی مقابله‌ای و سلوکی و اختلال نقص توجه- بیش‌فعالی/تکانشی به‌عنوان چهار گروه از کودکان با نیازهای ویژه محسوب می‌شوند که در حیطه روانشناسی بالینی کودک جای دارند.

در نهایت گروه کودکان با نیازهای ویژه مطرح می‌شوند که با استناد به هوشبهر و رفتارهای زیستی، کم‌توان ذهنی، تیزهوشی و خلاقیت در نظر گرفته می‌شوند. با تاکید بر آسیب حسی-حرکتی، کودکان کم‌شنوا/ ناشنوا، کم‌بینا/ نابینا و اختلالات حرکتی عنوان می‌گردند و با اشاره به زمینه‌های بالینی، کودکان با اختلالات یادگیری، نقص توجه-بیش‌فعالی، طیف اوتیسم و اختلالات رفتاری را دربر می‌گیرد.

ماده ۱- تعاریف:

۱- دستورالعمل اجرایی موضوع بندهای ۱ تا ۱۲ ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت: منظور دستورالعملی است که در آن نحوه صدور و تمدید پروانه فعالیت شرح داده شده است و منبعا مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) خوانده می‌شود.

۲- موافقت اصولی: موافقتنامه‌ای است که پس از طی مراحل پیش‌بینی‌شده در این دستورالعمل و آیین‌نامه داخلی ماده ۲۶ توسط کمیسیون ماده ۲۶ استان با اعتبار ۱۸ ماه برای متقاضیان صادر می‌شود تا نسبت به آماده‌سازی ساختمان، تجهیز و تامین نیروی انسانی مورد نیاز و کسب تاییدیه‌های لازم اقدام نمایند. شایان ذکر است، اعتبار موافقت اصولی تنها یکبار و به مدت شش ماه قابل تمدید است.

۳- پروانه فعالیت: مجوزی است که برای شروع و تداوم فعالیت مرکز پس از تجهیز و تامین و معرفی نیروی انسانی مورد نیاز صادر می‌شود.

۴- صاحب امتیاز: به شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می‌شود که پس از طی مراحل پیش‌بینی‌شده، یک یا چند مجوز صادره از سوی سازمان بهزیستی اعم از پروانه تاسیس یا پروانه فعالیت را دریافت و اقدام به تاسیس مرکز یا موسسه غیردولتی می‌نماید.

۵- مسئول فنی: شخص حقیقی واجد شرایطی است که از طرف صاحب امتیاز (حقیقی یا حقوقی) به بهزیستی استان معرفی می‌شود و پس از تایید کمیسیون ماده ۲۶ بهزیستی استان، برای وی پروانه مسئول فنی صادر می‌شود تا در مرکز مربوطه مطابق با دستورالعمل تخصصی انجام وظیفه نماید.

۶- مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی تخصصی کودکان استثنایی: مکانی است که در آن خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای که از نظر علمی در حوزه روانشناسی کودکان استثنایی شامل کودکان کم‌توان ذهنی، تیزهوش خلاق، آسیب بینایی، آسیب شنوایی، آسیب حرکتی، اختلال ویژه یادگیری، اختلال نقص توجه-بیش‌فعالی/تکانشی، اختلال طیف اوتیسم و اختلال رفتاری ارائه می‌گردد.

ماده ۲- هدف

هدف از تاسیس مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی تخصصی کودکان با نیازهای ویژه، ارائه خدمات تخصصی در زمینه آموزش، مشاوره و خدمات روان‌شناختی و سایر خدمات مرتبط با قلمرو کودکان با نیازهای ویژه در راستای توانمندسازی آنان است.

ماده ۳- شرح وظایف مرکز

- ۱- ارائه خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای و سایر خدمات مرتبط با قلمرو غربالگری کودکان با نیازهای ویژه
- ۲- ارائه خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای و سایر خدمات مرتبط با قلمرو تشخیص کودکان با نیازهای ویژه
- ۳- ارائه خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای و سایر خدمات مرتبط با قلمرو آموزش کودکان با نیازهای ویژه
- ۴- ارائه خدمات تخصصی روان‌شناختی و مشاوره‌ای و سایر خدمات مرتبط با قلمرو درمان کودکان با نیازهای ویژه
- ۵- ایجاد ارتباط و انعقاد قرارداد همکاری با مدارس، محیط‌های کار، ادارات و سایر سازمان‌ها و نهادهای اجتماعی برای انجام مداخله‌های روان‌شناختی و مشاوره‌ای در حیطه کودکان با نیازهای ویژه

ماده ۴- شرایط و مدارک لازم برای صدور موافقت اصولی و صدور و تمدید پروانه فعالیت صاحب امتیاز مرکز

الف) اشخاص حقیقی

علاوه بر شرایط و مدارک مندرج در دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) رعایت موارد ذیل نیز الزامی است:

- ۱- دارا بودن حداقل مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری در رشته‌های روانشناسی کودکان استثنایی یا روانشناسی بالینی

تبصره ۱: افراد با مدارک تحصیلی دکتری یا کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، در صورت انجام تحقیق یا تحقیقاتی اعم از پایان‌نامه تحصیلی در راستای کودکان با نیازهای ویژه و یا تجارب در حیطه روانشناسی و مشاوره کودکان با نیازهای ویژه مشمول بند فوق می‌باشند.

تبصره ۲: مرتبط بودن دو مقطع تحصیلی متقاضیان تاسیس مرکز مشاوره و خدمات روان‌شناختی تخصصی کودک با نیازهای ویژه الزامی است.

تبصره ۳: تجربه کار عملی قبل و بعد از کسب مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری مورد تایید است.

۲- کسب حداقل ۶۰ امتیاز آموزشی، ۲۰ امتیاز پژوهشی و ۱۵ امتیاز از مصاحبه علمی (مجموعاً کسب حداقل ۹۵ امتیاز طبق جدول شماره یک امتیازبندی که در پیوست آمده است).

۳- دارا بودن حداقل ۳۰۰ ساعت تجربه تخصصی (عملی و آموزشی) مرتبط با حوزه کودکان با نیازهای ویژه (ارائه گواهی از انجمن‌های علمی معتبر، مراکز دانشگاهی و سایر مراکز مورد تایید سازمان بهزیستی)

۴- ارائه تاییدیه کمیته ارزیابی سازمان بهزیستی استان مبنی بر دارا بودن صلاحیت علمی و عمومی و قابلیت‌های مداخلاتی

۵- دارا بودن شماره نظام و پروانه صلاحیت حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره

۶- برای تمدید پروانه فعالیت گذراندن دوره‌های آموزشی حضوری و غیرحضوری تخصصی مرتبط مورد تایید سازمان بهزیستی منطبق با سامانه آموزش مداوم مشاوران و روانشناسان (LMS) سالانه ۷۲ ساعت (معادل ۹ روز کارگاه ۸ ساعته) ضروری است.

تبصره ۴: صدور مجوز جهت افراد دارای معلولیت جسمی-حرکتی و افراد کم‌بینا/نابینا و کم‌شنوا/ناشنوا بلامانع است؛ مشروط بر اینکه این معلولیت‌ها محدودیتی در اجرای وظایف صاحب امتیاز در ماده ۵ ایجاد نکند.

ب) اشخاص حقوقی

در صورتی که متقاضی شخص حقوقی باشد، علاوه بر شرایط مندرج برای اشخاص حقیقی و دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶)، می‌بایست دارای شرط ذیل نیز باشد:

۱- اهداف اساسنامه آن مرتبط با فعالیت‌های آموزشی، روانشناختی و مشاوره‌ای در راستای توانمندسازی کودکان با نیازهای ویژه باشد.

۲- ضروری است یک نفر از اعضای هیات‌مدیره آن دارای مدرک کارشناسی ارشد یا دکترای روانشناسی کودکان استثنایی یا روانشناسی بالینی باشد.

۳- دارا بودن تجارب کاری و گذراندن دوره‌های تخصصی ضروری است.

ماده ۵- شرح وظایف صاحب امتیاز مرکز

۱- مدیریت مالی مرکز (قابل تفویض به مسئول فنی مرکز)

۲- عقد قرارداد با همکاران مرکز، تامین حقوق کلیه کارکنان و مسئول فنی طبق توافق‌های انجام‌شده

۳- پاسخگویی به ادارات دولتی در زمینه مسائل مالی و اداری مرکز

۴- معرفی مسئول فنی واجد شرایط

۵- نظارت بر حضور و حسن انجام وظیفه مسئول فنی بدون دخالت در مسایل علمی و تخصصی

۶- رعایت کلیه استانداردها، معیارها، موازین، مقررات، قوانین، بخشنامه‌ها، آیین‌نامه‌ها و دستورالعمل‌های مرتبط

۷- تامین نظرات مسئول فنی منطبق با معیارهای تخصصی بر اساس دستورالعمل‌ها و استانداردهای ابلاغی سازمان بهزیستی

۸- در صورتی که صاحب امتیاز، مسئول فنی نباشد مستندسازی تعاملات تخصصی صاحب امتیاز و مسئول فنی و بازخوردهای تخصصی و عمومی ارائه‌شده و اقدامات انجام‌گرفته الزامی است.

۹- همکاری با مسئول فنی در زمینه به‌کارگیری یا قطع همکاری با مشاورین

تبصره ۱: برای به‌کارگیری مشاورین نظر مثبت هر دو نفر مسئول فنی و صاحب امتیاز لازم است. برای قطع همکاری نظر هر یک از دو نفر کافی و لازم‌الاجراست. چنانچه نظر مسئول فنی در این خصوص تامین نشود می‌تواند دلایل خود را مبنی بر عدم همکاری مشاور مربوطه کتبا به سازمان بهزیستی اعلام نماید.

۱۰- انجام مکاتبات رسمی و اداری با سازمان بهزیستی یا سایر ادارات و نهادها در حوزه وظایف مربوطه

۱۱- بهره‌مندی از توان تخصصی بخش غیردولتی در جهت ارتقا و گسترش فعالیت‌های مرکز

۱۲- تایید گزارش‌های فنی مرکز و پذیرفتن مسئولیت حقوقی آن

۱۳- تغییر یا برکناری مسئول فنی صرفاً در قالب شرایط مندرج در دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) امکان‌پذیر می‌باشد و صاحب امتیاز می‌بایست هرگونه جابه‌جایی و تغییر مسئول فنی و پرسنل را کتبا به سازمان بهزیستی اعلام نماید.

۱۴- تهیه فایل الکترونیکی و نسخه چاپی قراردادهای حقیقی و حقوقی مرکز (اعم از پرسنل و...) .

۱۵- موسس می‌تواند برخی یا کلیه وظایف خود را به فرد دیگری تفویض کند ولی در هر صورت مسئولیت پاسخگویی در حوزه وظایف موسس به سازمان بهزیستی و سایر ادارات مرتبط، با خود ایشان خواهد بود.

تبصره ۲: صاحب امتیاز فقط در صورت دارا بودن شرایط ذکرشده در این دستورالعمل می‌تواند خود به‌عنوان مسئول فنی مرکز نیز پروانه دریافت نماید.

۱۶- صاحب امتیاز مرکز می‌بایست کلیه نیروهای مرکز مشاوره را در سامانه سنترز سازمان بهزیستی ثبت نماید و در صورت تغییر نیروها، تغییرات بلافاصله در سامانه سنترز اعمال گردد.

ماده ۶- شرایط و مدارک لازم جهت صدور و تمدید پروانه مسئول فنی مرکز

علاوه بر شرایط و مدارک مندرج در دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶)، دارا بودن شرایط ذیل نیز الزامی است:

۱- دارا بودن مدرک حداقل کارشناسی ارشد یا دکتری در رشته‌های روانشناسی کودکان استثنایی یا روانشناسی بالینی (با توجه به تبصره ۱ ماده ۴ همین دستورالعمل)

تبصره ۱: مرتبط بودن دو مقطع تحصیلی الزامی است.

۲- کسب حداقل ۶۰ امتیاز آموزشی و ۴۰ امتیاز پژوهشی و ۱۵ امتیاز از مصاحبه علمی (مجموعاً کسب حداقل ۱۱۵ امتیاز طبق جدول امتیازبندی که در پیوست آمده است).

۳- دارا بودن ۸۰۰ ساعت تجربه کاری در زمینه سنجش روانشناختی (ارائه گواهی از انجمن‌های علمی معتبر، مراکز دانشگاهی و سایر مراکز مورد تایید سازمان بهزیستی)

۴- دارا بودن تاییدیه کمیته ارزیابی سازمان بهزیستی مبنی بر دارا بودن صلاحیت علمی و عمومی و قابلیت‌های مداخلاتی

۵- دارا بودن شماره نظام و پروانه صلاحیت حرفه‌ای سازمان نظام روانشناسی و مشاوره

تبصره ۲: در صورت ابلاغ بخشنامه‌های جدید (طرح کارورزی، دوره‌های آموزشی مدیریت مراکز و...) ارائه گواهی‌های مربوطه الزامی است.

۶- برای تمدید پروانه مسئول فنی گذراندن سالانه ۷۲ ساعت (معادل ۹ روز کارگاه ۸ ساعته) دوره‌های آموزشی تخصصی مورد تایید سازمان بهزیستی منطبق بر سامانه آموزش مداوم مشاوران و روانشناسان (LMS) ضروری است.

تبصره ۳: صدور مجوز جهت افراد دارای معلولیت جسمی-حرکتی بلامانع است.

تبصره ۴: تجربه کار عملی مرتبط، قبل و بعد از کسب مدرک کارشناسی ارشد یا دکتری مورد تایید است.

ماده ۷- شرح وظایف مسئول فنی

۱- اجرای استانداردها، بخشنامه‌ها و دستورالعمل‌های ابلاغی از طرف سازمان بهزیستی

۲- رعایت ضوابط حرفه‌ای و اخلاقی در مرکز

۳- تایید صلاحیت علمی نیروهای تخصصی مرکز مطابق دستورالعمل گزینش علمی و تایید سلامت روان همکاران متخصص مرکز با هماهنگی با صاحب امتیاز (در حیطه فعالیت تخصصی اعلام‌شده از طرف صاحب امتیاز)

۴- نظارت بر استانداردها و فعالیت مشاوران و روانشناسان شاغل به کار در مرکز از جنبه علمی و اخلاقی

۵- حضور فعال در مرکز که برنامه مشخص آن (مطابق پروانه مسئول فنی) در تابلو اعلانات مرکز در معرض دید مراجعان باید نصب شده باشد. ساعات حضور مسئول فنی به صورت کتبی به اطلاع ناظر سازمان بهزیستی در استان نیز برسد.

تبصره ۱: مرخصی طولانی‌مدت مسئول فنی مطابق با آیین‌نامه داخلی ماده ۲۶ قانون تنظیم بخشی از مقررات مالی دولت خواهد بود.

۶- مسئول فنی ملزم است حضور خود را در دفتر یا سیستم الکترونیکی حضور و غیاب مرکز ثبت نماید.

۷- مدیریت داخلی مرکز و رسیدگی به گردش مالی آن (در صورت تفویض از سوی مؤسس)

۸- مسئولیت تخصصی پرونده کلیه مراجعان به عهده مسئول فنی می‌باشد و نوع نظارت در این خصوص (به صورت تصادفی) به تشخیص وی می‌باشد. لازم به ذکر است ثبت نظرات

تخصصی در حداقل یکسوم پرونده ها در هفته به همراه تاریخ، ذکر نام و امضای مسئول فنی الزامی است.

۹- ارایه بازخوردهای شفاهی یا کتبی به مشاوران و صاحب امتیاز مرکز در مواقع لزوم

۱۰- مسئول فنی موظف است در حیطه وظایف تعریف شده در این دستورالعمل در صورت لزوم با سازمان بهزیستی مکاتبه نماید.

۱۱- نظارت بر رعایت تعرفه ابلاغ شده از سوی سازمان بهزیستی کشور

۱۲- شرکت در جلسات، همایش ها و دوره های آموزشی اعلام شده از سوی سازمان بهزیستی

۱۳- رسیدگی به شکایات مطرح شده از سوی مراجعین و نیروی انسانی شاغل در مرکز در حوزه مسایل تخصصی مرتبط با خدمات مشاوره ای و روانشناختی

۱۴- قطع همکاری با مشاوران و متخصصان مرکز و اعلام این موضوع به سازمان بهزیستی همراه با ذکر علت (ظرف مدت ۴۸ ساعت)

تبصره ۲: برای قطع همکاری با متخصصان نظر موافق صاحب امتیاز ضروری نیست. در صورت قطع همکاری با متخصصین، اعلام جایگزین الزامی می باشد.

۱۵- نظارت بر ورود اطلاعات به سامانه آماری مشاوره طبق آخرین ویراست ابلاغی کتابچه نظام طبقه بندی، شماره گذاری و تعاریف اختلالات و مشکلات روانی-اجتماعی سازمان بهزیستی

۱۶- همکاری با ناظرین سازمان بهزیستی، رفع مشکلات مرکز طبق موارد اعلامی توسط ناظرین و گزارش تخلفات به صاحب امتیاز جهت رفع مشکلات.

۱۷- ارایه گزارش تخلف صاحب امتیاز یا عدم تامین نظرات تخصصی مسئول فنی توسط ایشان به سازمان بهزیستی

۱۸- برگزاری جلسات هم افزایی برای صاحب امتیاز، مشاوران و روانشناسان حداقل ماهی یکبار

۱۹- برگزاری جلسات هم اندیشی جهت پیشبرد اهداف مرکز و بررسی مشکلات با صاحب امتیاز و مشاوران و روانشناسان حداقل هر سه ماه یکبار

۲۰- عدم ارائه اطلاعات یا عدم دسترسی به فایل ها و اطلاعات مورد نیاز مراجعین در زمان بازدید ناظرین سازمان بهزیستی از مصادیق تخلفات محسوب می گردد.

۲۱- نظارت بر تکمیل پرونده مراجعان و نتایج حاصل از مداخلات تخصصی و نحوه ارجاع

۲۲- ثبتنام در سامانه آموزش مداوم مشاوران و روانشناسان (LMS) و نظارت بر ثبتنام نیروهای تخصصی مرکز در این سامانه

۲۳- ارسال لیست روانشناسان استثنایی و بالینی مطابق دستورالعمل به سازمان بهزیستی

۲۴- حضور مشاوران در مرکز بدون تاییدیه و معرفی به سازمان تخلف محسوب می‌شود؛ همچنین حضور پرسنل غیرتخصصی در مرکز به‌عنوان مشاور نیز تخلف محسوب می‌گردد.

۲۵- برقراری ارتباط‌های ضروری با ارگان‌های امنیتی از جمله نیروی انتظامی، فتا و... در صورت لزوم

۲۶- نظارت بر استفاده از ابزارها و امکانات تشخیصی، آموزشی و درمانی که مورد تایید سازمان بهزیستی می‌باشد.

ماده ۸- شرایط متخصصین مرکز

۱- شرایط اختصاصی:

۱- حداقل امتیاز کسب‌شده برای روانشناسان شاغل در مرکز تخصصی کودکان با نیازهای ویژه برابر است با ۷۵ امتیاز که شامل حداقل ۶۰ امتیاز آموزشی و ۱۵ امتیاز از مصاحبه علمی می‌باشد (طبق جدول شماره ۱ امتیازبندی که در پیوست آمده است).

۲- ارائه گواهی دوره‌های آموزشی تخصصی در حوزه کودکان با نیازهای ویژه مورد تایید سازمان بهزیستی (حداقل ۹۶ ساعت معادل ۱۲ روز کارگاه ۸ ساعته)

۳- حداقل تجربه عملی ۱۰۰ ساعت

۲- حداقل نیروی انسانی مرکز تخصصی کودکان با نیازهای ویژه :

۱- يك نفر مسئول فني طبق شرایط ذکرشده در همین دستورالعمل

۲- يك نفر حداقل کارشناس ارشد یا دکترای روانشناسی کودکان استثنایی یا روانشناسی بالینی (با تجارب تخصصی در زمینه کودکان با نیازهای ویژه)

تبصره ۱: ارائه مدارک در دو مقطع تحصیلی مرتبط ضروری است؛ یعنی لازم است هر دو مقطع در یکی از گرایش‌های روانشناسی یا مشاوره باشد.

۳- یک نفر حداقل کارشناس ارشد یا دکترای گفتاردرمانی (حضور در مرکز یا به صورت ارجاع)

۴- یک نفر حداقل کارشناس ارشد یا دکترای کاردرمانی (حضور در مرکز یا به صورت ارجاع)

۵- یک نفر روانپزشک (حضور در مرکز یا به صورت ارجاع)

۶- یک نفر مددکار (حضور در مرکز یا به صورت ارجاع)

تبصره ۲: در صورت ارجاع باید گزارش‌های مرتبط با تشخیص و مداخلات آموزشی-درمانی به مرکز اعلام گردد.

ماده ۹- فضای فیزیکی و تجهیزات مورد نیاز

۱- حداقل فضای فیزیکی برای مرکز:

۱- زیربنای بالاتر از ۶۰ متر

تبصره ۱: در مناطق کم برخوردار زیربنای ۴۵ متر مورد قبول می باشد.

۲- حداقل دو اتاق مناسب جهت ارائه خدمات روانشناسی و مشاوره

۳- سالن انتظار و پذیرش اولیه (این سالن می‌تواند در مواقعی که مراجعه به مرکز وجود ندارد، به عنوان اتاق مشاوره گروهی مورد استفاده قرار گیرد).

تبصره ۲: رعایت اصول مناسب‌سازی جهت سهولت تردد افراد دارای محدودیت‌های حسی و حرکتی ضرورت دارد و ترجیحاً مراکز مشاوره در مکانهایی راه اندازی گردد که اصول مناسب‌سازی جهت تردد معلولین، جانبازان، سالخوردگان، ... رعایت شده باشد.

تبصره ۳: اختصاص فضای فیزیکی معرفی‌شده برای دریافت پروانه فعالیت مرکز مشاوره به فعالیت‌های دیگر مشاوره ضروری است با مجوز کتبی از سازمان بهزیستی کشور باشد.

تبصره ۴: فعالیت دو مرکز مشاوره در دو شیفت جداگانه در یک فضای فیزیکی به شرط اعلام کتبی ساعات کاری به بهزیستی استان بلامانع است.

۲- تجهیزات مورد نیاز برای مرکز:

۱- ابزارها و امکانات تشخیصی، آموزشی و درمانی

۲- سیستم رایانه‌ای کامل به همراه نرم افزارهای روانشناختی و چاپگر

- ۳- فایل قفلدار جهت نگهداری و ثبت پرونده‌ها به تعداد مورد نیاز
- ۴- میز و صندلی برای روانشناسان و مراجعان به تعداد مورد نیاز
- ۵- وسایل دفتری به تعداد مورد نیاز
- ۶- حداقل یک خط تلفن مستقل
- ۷- کپسول آتشنشانی
- ۸- دستگاه آبخوری
- ۹- امکانات مرتبط با تهویه، دما و نور
- ۱۰- وجود سرویس بهداشتی با امکانات بهداشتی (اعم از مواد شوینده، خشک کن برقی، دستمال کاغذی، سطل زباله)
- ۱۱- سیستم ایمنی مرکز شامل:
 - پوشاندن کف اتاق‌ها
 - پوشاندن لبه‌های تیز و خطرناک
 - ایمن‌سازی سیستم‌های سرمایشی و گرمایشی (بخاری، پنکه و...)
 - ایمن‌سازی راه‌پله‌ها و نرده‌های محافظ
 - ایمن‌سازی کلید و پریزها
 - انتخاب اسباب‌بازی‌های مناسب از نظر جنس، اندازه و شکل ظاهری
 - استفاده از وسایل و کمد‌های بدون شیشه
 - سایر موارد ایمنی

ماده ۱۰- ضوابط نظارت و رسیدگی و برخورد با تخلفات و شکایات

نظارت بر عملکرد مرکز مطابق با دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) می‌باشد.

تبصره ۱: با توجه به طرح مباحث تخصصی، ضروری است کمیسیون نظارت استان از یک نفر کارشناس ارشد روانشناسی با تجربه کافی در حیطه کودکان با نیازهای ویژه برخوردار باشد و در صورت نیاز می‌توانند از فردی واجد شرایط از خارج از سازمان دعوت نمایند.

ماده ۱۱- انحلال مرکز

انحلال مرکز مطابق با دستورالعمل مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶) و از طریق کمیسیون مذکور استان می‌باشد.

ماده ۱۲- مقررات عمومی

علاوه بر مقررات عمومی مندرج در مراکز و موسسات غیردولتی (ماده ۲۶)، رعایت موارد ذیل الزامی می‌باشد:

۱- همه مراکز در صورت تعطیلی طولانی‌مدت (بیش از یک ماه) موظفانند اولاً به مدت حداقل یک ماه قبل از تعطیلی موضوع را به اطلاع مراجعین برسانند و مداخله درمانی با مراجعین خود را پایان داده یا به نزدیکترین مرکز تحت نظارت سازمان بهزیستی ارجاع دهند.

تبصره ۱: حق انتقال پرونده‌ها مگر با رضایت مراجع و رعایت اصل رازداری به مرکز دیگر وجود ندارد.

۲- درج عناوین خدمات مرکز منحصر به خدمات ذکرشده در ماده سوم این دستورالعمل می‌باشد و درج هرگونه خدمت دیگری بر روی تابلو تخلف محسوب می‌شود.

۳- نصب تابلو در محل درب ورودی مرکز می‌بایست مطابق دستورالعمل همگون‌سازی ماده ۲۶ صورت پذیرد.

تبصره ۲: چنانچه مرکز در ساختمانی قرار گرفته است که ابعاد خاصی جهت تابلو در نظر گرفته شده است، رعایت استاندارد تابلو آن ساختمان مانعی ندارد.

۴- مرکز موظف است برای کلیه مراجعان پرونده تشکیل داده و مشخصات و کلیه سوابق، یافته‌های بالینی و شرح خدمات درمانی ارائه‌شده به آنها را مطابق فرم‌های ارسالی از دفتر مشاوره و امور روان‌شناختی نگهداری و در سامانه آماری مشاوره درج نماید. پرونده و سوابق مراجعان دور از دسترس سایر مراجعه‌کنندگان و پرسنل به‌طور محرمانه نگهداری شود.

۵- تعرفه‌های ابلاغ‌شده از طرف سازمان بهزیستی برای خدمات مورد ارائه در مرکز بایستی در معرض دید مراجعان نصب شده باشد.

۶- اسامی کلیه پرسنل تخصصی، موسس و مسئول فنی در مرکز بایستی در معرض دید مراجعان نصب شده باشد.

۷- در صورت مواجهه با آیین‌نامه‌ها، مکاتبه‌ها، موازین و مانند آنها که از مراجع مختلف غیر از سازمان بهزیستی برای مرکز صادر یا ارسال می‌شود، مرکز موظف است موضوع را از بهزیستی استان کتبا استعلام و تقاضای رفع ابهام نماید.

۸- پس از اعطای پروانه، نصب ساعات فعالیت مرکز در معرض دید مراجعان الزامی است.

۹- مراکز صرفاً در صورتی که مراجع تعیین وقت قبلی انجام داده باشد می‌توانند ۵۰ درصد حق جلسه مشاوره را به عنوان پیش پرداخت دریافت نمایند. چنانچه مراجع یک روز قبل از جلسه تعیین شده وقت خود را کنسل نماید مبلغ پرداخت شده قابل استرداد است؛ ولی چنانچه بدون کنسلی و اطلاع به مرکز، برای مشاوره مراجعه ننموده باشد مبلغ پرداخت شده قابل استرداد نیست.

۱۰- انتشار آگهی تبلیغاتی که موجب گمراهی بیماران یا مراجعین گردد از سوی مرکز ممنوع بوده و استفاده از عناوین مجعول و خلاف حقیقت روی تابلو و سربرگ و یا دادن وعده‌های فریبنده، جرم تلقی شده و با متخلفین برابر مقررات قانونی رفتار خواهد شد.

ماده ۱۳- این دستورالعمل در ۱۳ ماده و ۲۱ تبصره تدوین شده است که پس از ابلاغ قابل اجرا خواهد بود.

پیوست ها

جدول امتیازبندی جهت متقاضیان تاسیس و مسئولین فنی مراکز مشاوره و خدمات روان
شناختی تخصصی کودکان با نیازهای ویژه

موضوع	ردیف	شاخص روان‌سنجی	امتیاز	حداکثر امتیاز	توضیحات	امتیاز دریافتی
آموزشی	۱	رشته تحصیلی	- دکترای روانشناسی کودکان استثنایی: ۳۰ - دکترای روانشناسی بالینی: ۲۵ - ارشد استثنایی: ۲۰ - ارشد بالینی: ۱۵	۳۰		
	۲	شرکت در کارگاه‌های آموزشی مرتبط	به ازای هر ۸ ساعت کارگاه آموزشی: ۱۰ امتیاز	۳۰	کارگاه‌های برگزارشده در انجمن‌های علمی معتبر، مراکز دانشگاهی و سایر مراکز مورد تایید سازمان بهزیستی	
	۳	برگزاری کارگاه‌های آموزشی مرتبط	به ازای هر ۸ ساعت کارگاه آموزشی: ۲ امتیاز	۳۰		
	۴	تالیف کتاب	هر کتاب ۶ امتیاز	۲۴		
	۵	ترجمه کتاب	هر کتاب ۴ امتیاز	۲۰		
	۶	تجربه (کارورزی)	به ازای هر ۱۰۰ ساعت کار روانشناسی: ۵ امتیاز	۳۰	علاوه بر ۸۰۰ ساعت تجربه روانشناسی قیدشده در شرایط عمومی	
پژوهشی	۷	پروانه اشتغال تخصصی از کمیسیون روانشناسی استثنایی سازمان نظام روانشناسی	پروانه از کمیسیون روانشناسی استثنایی پروانه از کمیسیون روانشناسی بالینی	۵ ۳		
	۱	تالیف مقاله ISI، تالیف مقاله ISC، علمی-پژوهشی، علمی-	مقاله ISI: ۴ امتیاز تالیف مقاله ISC: ۳ امتیاز مقاله علمی-پژوهشی: ۲ امتیاز مقاله علمی-	۱۰		

			ترویجی: ۱ امتیاز	ترویجی		
		۳۰	به ازای هر ۵۰ ساعت نظارت: ۱۰ امتیاز	نظارت و داوری پژوهشی	۲	
		۲۰	پایان نامه مرتبط در مقطع تحصیلی کارشناسی ارشد: ۵ امتیاز پایان نامه مرتبط در مقطع تحصیلی دکتری: ۱۵ امتیاز	اخذ پایان نامه	۳	
		۶۰	طراحی، تدوین و ابزارهای آموزشی- درمانی (جهت هر ابزار ۲۰ امتیاز)	ساختارسازی ابزار و امکانات آموزشی- درمانی	۴	
		۳۰		کمیته ارزیابی سازمان	5	

منظور از حداقل ۶۰ امتیاز آموزشی، کسب حداقل ۲۰ امتیاز از ردیف ۱ در قسمت آموزشی جدول مندرج در پیوست (رشته تحصیلی) و کسب حداقل ۲۰ امتیاز از ردیف های ۲ و ۳ جدول مذکور (شرکت در کارگاه های آموزشی و برگزاری کارگاه های آموزشی) و کسب حداقل ۲۰ امتیاز از ردیف ۶ (تجربه) جدول مذکور می باشد. به بیان دیگر کسب امتیاز در ردیف های ۱، ۲، ۳ و ۶ الزامی می باشد.

منظور از حداقل ۲۰ امتیاز پژوهشی، کسب حداقل ۲۰ امتیاز از ردیف ۴ (فعالیت های مرتبط با ساختارسازی) از قسمت پژوهشی جدول مندرج در پیوست می باشد. به بیان دیگر کسب امتیاز از این ردیف الزامی می باشد.

منظور از کمیته ارزیابی سازمان کمیته ای است که صلاحیت عمومی و مهارتی فرد را تایید یا رد می کند. دریافت تاییدیه از کمیته ارزیابی سازمان بهزیستی الزامی است.

فرم نظارت بر مراکز مشاوره و خدمات روانشناختی تخصصی کودکان با نیازهای ویژه
(غیردولتی)

استان: _____ شهر: _____ تاریخ بازدید: _____
آدرس و شماره تلفن: _____ مشخصات مرکز: _____

نام مرکز مشاوره:	نوع مرکز:	روزهای کاری:	ساعت کار:
نام صاحب امتیاز:	رشته و مدرک تحصیلی:	تاریخ صدور پروانه فعالیت:	تاریخ اعتبار:
نام مسئول فنی:	رشته و مدرک تحصیلی:	تاریخ صدور پروانه مسئول فنی:	تاریخ اعتبار:

وضعیت پذیرش	وضعیت و قوتدهی (موارد اورژانسی، فاصله زمانی بین جلسات)		
	وجود دفتر و قوتدهی و اسامی مراجعان		
	ثبت میزان وجه دریافتی (برای تشخیص اینکه آیا مطابق تعرفه است یا خیر)		
	پذیرش مراجعان دارای یاری‌برگ و مستندات		
توضیحات			
فرآیند مشاوره (بر اساس پرونده‌ها)	ثبت اطلاعات در پرونده روانشناسی		
	وجود شرح حال مراجع، ثبت تاریخ مراجعه، تشخیص اولیه مشکل		
	اجراء، نمره‌گذاری و تفسیر نیمرخ‌های روانشناسی		
	بررسی پرونده‌های روانشناسی توسط مسئول فنی مرکز		
	وجود مستندات ارجاع		
	پیگیری وضعیت درمان توسط مسئول فنی		

			توضیحات
		روش‌های تشخیصی کودکان با نیازهای ویژه	روانشناسی مد اخلاقی
		مداخلات ویژه کودکان با نیازهای ویژه	
		روش‌های توانمندسازی کودکان با نیازهای ویژه	
			توضیحات
نیازسنجی و برنامه‌ریزی مطابق با آموزش انفرادی	بله	خیر	آموزش
توانمندسازی نیروی انسانی مرکز			
			توضیحات
شاخص	بله	خیر	موضوع
نصب پروانه فعالیت مرکز در معرض دید مراجعان			وضعیت اداری
نصب پروانه مسئول فنی در معرض دید مراجعان			
نصب تعرفه ابلاغی در معرض دید مراجعان			
نصب لیست اسامی روانشناسان و تحصیلات و برنامه کاری آنان معرض دید مراجعان			
محافظت از اطلاعات پرونده مراجعین (غیرقابل دسترس برای افراد غیرمرتبط)			
تشکیل پرونده روانشناسی برای مراجعین			
استفاده از ابزارها و امکانات تشخیصی، آموزشی و درمانی			
بایگانی نامه‌ها، مکاتبات و پرونده‌های روانشناسی			
			توضیحات
حضور مستمر مسئول فنی در مرکز			نیروی انسانی
وجود نیروهای تخصصی طبق دستورالعمل			

			توضیحات
--	--	--	---------

تهیه‌کننده: کارشناس مسئول شهرستان

تاییدکننده: کارشناس ناظر استان